

Opole, dn. 09.01.2019

Ocena

rozprawy doktorskiej mgr Anety Dąbrowskiej na temat
„Ocena funkcji układu proprioceptywnego oraz zależności wzrokowej w
procesie kontroli postawy ciała u osób ze skoliozą idiopatyczną”

Przedstawiona rozprawa stanowi oryginalną próbę oceny wskaźnika propriocepcji w mechanizmie kontroli postawy ciała u osób ze skoliozą idiopatyczną.

W przedstawionej do recenzji rozprawie podniesiono problematykę z zakresu fizjoterapii w wadach postawy, mogącą mieć znaczenie w procesie usprawniania osób ze skoliozą idiopatyczną, u których występuje wysokie ryzyko zaburzeń czynności układu mięśniowo-powięziowego, w tym ograniczenia zakresów ruchów i zaburzenia napięcia mięśniowego.

Przeprowadzone w pracy badania dotyczące szczegółowego określenia zróżnicowania wskaźnika kontroli proprioceptywnej u osób ze skoliozą idiopatyczną w pełni zasługują na szersze opracowanie, tym bardziej, że brak dotychczas obowiązujących standardów postępowania dotyczących zwiększania kontroli nerwowo-mięśniowej w programach kompleksowej fizjoterapii w wadach postawy.

Brak także w dotychczasowym piśmiennictwie szerszych i wiarygodnych opracowań dotyczących nie tylko możliwości kompleksowego zastosowania treningu proprioceptywnego w skoliozach idiopatycznych, ale przede wszystkim szerszej próby wyjaśnienia mechanizmów działania i czynników wpływających na zmiany w kontroli motorycznej osób ze skoliozą idiopatyczną. Badania podjęte przez autorkę są celowe i stanowią także niewątpliwą wkład w kliniczną ocenę zależności wpływających na poziom wskaźnika propriocepcji i kontroli wzrokowej w mechanizmie regulacji postawy ciała.

Praca stanowi więc nie tylko wartość poznawczą w prawidłowo zaprojektowanym i ustalonym procesie badań, ale także pewną wartość prognostyczną, dotyczącą możliwości zastosowania alternatywnych strategii regulacji postawy ciała w fizjoterapii osób ze skoliozą idiopatyczną.

Tekst przedstawionej rozprawy doktorskiej zawarty jest w 10 rozdziałach zawierających: wstęp, cele badania, materiał i metody badań, wyniki, dyskusję i wnioski. Rozprawa zawiera także wykaz piśmiennictwa, streszczenie, spis tabel i rycin, zgodę na udział w badaniu, kartę informacyjną badania i przykładowy wynik badania propriocepcji, umieszczone w załącznikach pracy oraz wykaz skrótów użytych w pracy.

W rozdziale pierwszym autorka przedstawiła w sposób przystępny dotychczasową wiedzę w zakresie propriocepcji oraz zaburzeń poziomu kontroli nerwowo-mięśniowej w grupie osób ze skoliozą idiopatyczną. W sposób szczegółowy omówiła charakterystykę, objawy kliniczne i podział skolioz oraz mechanizm kontroli posturalnej ciała. Autorka omówiła też strategie odzyskiwania kontroli posturalnej.

W rozdziale drugim autorka opisała celowość podjętych badań, zawarła też cele szczegółowe dotyczące m.in. zróżnicowania wskaźnika kontroli proprioceptywnej ze względu na płeć, stopień skrzywienia kręgosłupa, typ skoliozy, liczbę łuków skrzywienia i kąt rotacji tułowia. W rozdziale tym autorka sformułowała też trzy hipotezy badawcze.

Rozdział trzeci zawiera charakterystykę grupy badanej i kontrolnej, kryteria włączenia do badań i wykluczenia z uczestnictwa w badaniach, podział grupy badanej, narzędzia badawcze oraz metody, którymi się posłużono do obliczeń statystycznych. W rozdziale tym autorka szczegółowo opisała też metody pomiarowe, w tym algorytmy systemu postawy ciała oraz metodę określenia zależności wzrokowej w procesie kontroli postawy ciała.

Wyniki badań autorka przedstawiła w rozdziale czwartym. Zawarła w nim wyniki oceny poziomu wskaźnika kontroli proprioceptywnej w grupie badanej i kontrolnej, a także poddała szczegółowej analizie poziom wskaźnika kontroli proprioceptywnej ze względu na płeć, zaawansowanie skrzywienia, typ lokalizacyjny skrzywienia, liczbę łuków skrzywienia, kąt rotacji tułowia oraz oceniła zależność wzrokową w procesie kontroli postawy.

W rozdziale piątym autorka dokładnie omówiła wyniki badań własnych i porównała je z wynikami innych autorów. Autorka w rozdziale tym przedstawiła przyczyny wyboru tematu wykazując dotychczasowe zróżnicowanie wyników doniesień naukowych dotyczących oceny stanu równowagi u osób ze skoliozą idiopatyczną. Autorka uzasadniła na przykładzie odpowiednio dobranej literatury celowość i zasadność przeprowadzonych badań, a w następstwie ich przeprowadzenia wykazała pogorszenie kontroli proprioceptywnej u osób ze skoliozą idiopatyczną.

Przeprowadzone badania i prawidłowo dobrane metody analizy statystycznej pozwoliły autorce na wyciągnięcie wniosków, w których stwierdziła, że dominującym sposobem kontroli postawy u osób ze skoliozą idiopatyczną jest kontrola wzrokowa oraz wykazała istotny związek rotacji tułowia z pogorszeniem badanych parametrów równowagi ciała.

Wysoko oceniam zarówno założenia przedstawionej do recenzji rozprawy doktorskiej Pani mgr Anety Dąbrowskiej, dotyczące wyodrębnienia i analizy czynników wpływających na funkcję układu proprioceptywnego jak i odpowiedni dobór technik statystycznych umożliwiających realizację założeń. Założenia i cel badań zostały właściwie uzasadnione i sformułowane, a przeprowadzone badania pozwoliły na wyciągnięcie prawidłowych i wiążących wniosków. Zastosowanie analiz porównawczych licznych wskaźników pozwoliło na obiektywną ocenę wyników. Autorka prawidłowo wykorzystała materiał źródłowy, bez zarzutu jest też formalny układ pracy oraz zastosowane metody badań.

Na podkreślenie zasługuje wartość praktyczna przeprowadzonych badań i możliwość zastosowania systemu oceny kontroli postawy jako narzędzia diagnostyczno-pomiarowego u osób ze stwierdzoną skoliozą idiopatyczną. Praca dotyczy bowiem nie tylko analizy poziomu wskaźnika kontroli propriocepcji, ale także w pewnym stopniu możliwości zastosowania w kompleksowej fizjoterapii osób z wysokim ryzykiem zaburzeń napięć układu mięśniowo-powięziowego, treningu z elementami regulacji postawy ciała. Na podkreślenie zasługuje warsztat badawczy i dociekliwość naukowa autorki umożliwiającą szczegółową ocenę poziomu zróżnicowania kontroli proprioceptywnej. Wydaje się, że kontynuacja badań w tym zakresie mogłaby pozwolić na optymalizację postępowania usprawniającego u osób ze skoliozą idiopatyczną.

Przedstawiona rozprawa spełnia warunki pracy doktorskiej wnosząc elementy nowatorskie, a nieliczne błędy edytorskie oraz nieaktualność niektórych pozycji piśmiennictwa w żaden sposób nie obniżają wartości merytorycznej pracy. Należy podkreślić, że zarówno warsztat doktorantki przedstawiony w rozprawie, aktualność problemu jak i prawidłowy dobór narzędzi pozwalających na jego rozwiązanie pozwala na złożenie wniosku do Wysokiej Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu z Oddziałem Pielęgniarstwa i Instytutem Medycyny Morskiej i Tropikalnej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego o dopuszczenie mgr Anety Dąbrowskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

dr hab. Jan Szczegielniak, prof. nadzw.

